

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT)

VASUTI
SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ ifj. GÖRGEY LÁSZLÓ ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre ... 8 korona
Fél évre ... 4 korona
Negyed évre ... 2 korona

Szerkesztőség:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre ... 14— kor.
Fél évre ... 7— kor.
Negyed évre ... 3-50 kor.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig) a *Nemzeti balesetbiztosító részvénytárs.*-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

A tevékeny miniszter.

Miskolcz, szept. 21.

Távol áll tőlünk minden személyi kultusz s az önző czélok elérésére olyannyira divatban álló tömjenezés, melynek háttérében rendszerint ott lesekedik az el nem hallgatható magánérdék utáni lázas hajszája is; távol áll tőlünk és lapunk irányától a napjainkban megszokott és kegyekért ostromló dics-himnuszok zengése, ha egy-két, közpályán eredményeket felmutató férfiú érdemeit akarjuk méltányolni.

Komoly és méltó elismerése akar lenni e pár sor az alig néhány hónap óta uralkodó *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter eddigi működésének és fáradhatatlan munkálkodásának, a melynek révén nemesak közelebből mi, vasutasok, hanem az egész ország lakossága is méltán a legszebb reményekkel eltelve nézhet a kidolgozás és tárgyalás alatt álló tervek megvalósulása elé. Egy immár kétségtelen előttünk: az, hogy *Láng* Lajos az egyetemi tanszéken kifejtett eredménydús tevékenységét a miniszteri székekben is folytatja s mint a tettek embere, nem ólós híresztelések és kommunikékben tartja fenn magát, hanem a köz javára szolgáló komoly munkálkodásban, melynek gyümöleséért milliók és milliók fogják áldani.

És lehetetlen, hogy fel ne tűnt volna már eddig is az-az előszeretet, melylyel *Láng* Lajos a vasutintézmény és a vasuti alkalmazottak ügyét felkarolta — s éppen ez az, a mi kétszeres mértékben kell, hogy fokozza a hozzá való ragaszkodásunkat.

A régen vajudó *fizetésrendezés* kérdése előreláthatólag rövid időn belül megnyugtató és minden igényt kielégítő módon meg fog valósulni. Az eddig oly mostoha sorsra kárhöz-
tatott napibéresek öreg napjakra *nyugbéralapot* nyertek a jószívű minisztertől.

A zónadijszabás aránytalanságait megszüntetendő, a zónaintézmény is reform alatt áll.

Ha csak ezeket a főbb és fontosabb terveket soroltuk is elő, már eleget mondottunk és eléggé ékesszólóan jellemeztük *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternek a vasuti szak terén kifejtett eddigi munkálkodását és tevékenységét.

Teljesen elég ez ahhoz, hogy az ő férfias akaraterejét megismérjük és becsvágját érdeme szerint méltányoljuk. Nagyhangú dicsériadák és tömjenezés helyett azon szívből jövő, őszinte óhajjal zárjuk sorainkat, hogy adjon az ég a mi tevékeny miniszterünknek erőt, kitartást s hűséges környezetet, melynek segítségével mélyreható terveit mindnyájunk javára meg is tudja valósítani.

Adja az ég, hogy úgy legyen!

A vasut jogvédelméről.

(6) — Irta dr. Filesz Lajos fogalmazó. —

Miután az utazóközönség bizonyos rétege tapasztalatok útján reájött arra, hogy az ingyenes utazás egy kis kellemetlenségen kívül egyéb hátránnyal, vagy megtorlással nem jár és legvégső esetben is csak a követelt utánfizetés teljesítését vonhatja maga után, legkevésbé sem riad vissza annak immár rendszeres gyakorlásától. Vannak feljegyzéseim ily utasokról, kik évente öt-hat ízben találtattak jegy nélkül, vagy érvénytelen jeggyel, anélkül, hogy az utánfizetési összeget egy esetben is be lehetett volna tőlük hajtani.

Annak kétségtelen illusztrálására, hogy mily nagy összegű azon anyagi veszteség, mely ebből kifolyóan a vasutintézetet és így az államot éri, szolgáljon a következő feljegyzés.

Minden tulás nélkül állítható tény, hogy kivált a legutóbbi években üzletvezetőségként évente átlag minimalisan 800-ra tehető a tárgyalt utánfizetési esetek száma. Miután az üzl. szabályzat szerint az utánfizetés minimuma hat koronában van megjelölve, a kilencz üzletvezetőségénél ezen összeg kerek számban kitesz 43.000 koronát. Az utánfizetések állandóan munkát adnak minden üzletvezetőségénél legalább négy embernek s némelyik ügyben 15—20 ügyirat is összegyűl. Ezen munka, idő és anyag értékét eseten-

ként és ügyenként két koronába számítva, az összesen közel 15000 koronát képvisel. Ez hozzáadva az előbbi összeghez, lesz összesen 58.000 korona. A kétségtelen megállapíthatóság szerint az utánfizetéseknek legfeljebb csak 10%-a foly be tényleg, vagyis 90%-a behajthatlan. Tehát a kimutatott összegből megtérül 6000—8000 korona és így a veszteség kitesz legalább 50 ezer koronát.

Szerény véleményem szerint ez már eléggé számottevő összeg arra nézve, hogy a hathatósabb védekezésre a vasutintézetnek jogot adjon. Az üzl. szab. 21. §-ának 2-ik pontja a kivételesség jellegén kívül bizonyára a jóhiszeműség feltételét is czélozza. Kétségtelen tény azonban, hogy ez a jegynélkül és érvénytelen jeggyel utazók legnagyobb részénél ép annyira hiányzik, mint pénzük. Ezt igazolja az a számos hamis adat bemondása, a mi már magában büntetendő cselekményt képez, mely a behajtás lehetőségét meghiusítja. Az ily utasokkal szemben a vasutintézet kellő jogvédelem nélkül áll.

Nem lehet tehát jogi szempontból a vasutintézet megkárosítását, illetve a jogtalan vagyoni haszon szerzését és élvezetét czélzó, jegynélküli vagy érvénytelen jeggyel való utazást egyszerű magánjogi viszonyoknak, polgári követelésnek tartani, melyben a vasut a hitelező fél, hanem figyelembe kellene venni a culpa vagy dolus fenforgásának lehetőségét is és annak bebizonyulása esetén

TÁRCZA.

A vándor.

*Halványan sűt a hold képe a földre,
Sivűt a szél a hideg éjszakán; —
Egy fáradt vándor megy a rögös úton
S egy vén anyóka ballag oldalán.*

*Igy járom én is búsan ezt az éltet,
A sors szele vadul arczomba fű. —
Letűnt a hold — reményeimnek képe...
S a vén anyóka elkísér. — a bú.*

Schubert Géza.

A kis Madonna.

— A „Haladás” eredeti tárczája. —

Irta: Vajdai Szabó István.

I.

Elérkezett újra a várva várt tavasz, az édes, mámorító május... magával hozva illuzióit, álmait.

Az a kaczer szaka az évnek, a mely fényes, meleg sugaraival ábrándokat sző, illatával belopja magát a könnyen hívő szívekbe, s a mely

megújodva ifjuságot hirdet a fonnyadó virágnak és fergetegeiben új szivárvány kelését hirdeti.

Megérkezett, eljött, hogy illatos fátyolba, virágok kábitó illatába fojtja el a sivár valót.

Azon év tavaszán hazánk felső vidékének illustris vendégei voltak: Párisból érkezett turisták, kik elragadtatva szemlélték a vadregényes tájakat.

Kóborlásaik közepett eljutottak Borsodmegyének egy nagyon kies fekvésű falucskájába, Diósgyőrbe.

A ki azt a völgyet, melynek végében szerényen húzódik meg ez a kis falu, nem látta még, az fogalmat sem alkothat magának természeti szépségéről.

A Bükk magas, zöld erdőkkel koszoruzott hegláncsolata úgy karolja körül az egészet, mintha azt a templomszerű esendőt, mely az egész völgyre borul s a melyen csak a gyárak orgonaszerű halk bugása reszket át, meg akarná óvni a lázas küzdelmekkel tele nagy világ vásári zajától.

Alant esendes esobogással fut egy kristály vizű patak, rég elfeledett szerelmi idyllekről

megfelelő megtorlásról is kellene gondoskodni. Ezáltal az üzl. szab. hivatkozott §-a és pontjai is visszanyernék eredeti intenciójukat és a vasutintézet indolatan és jogtalan szándékos megkárosíthatásának is eleje vétetnék. Erre azonban csakis egy mód volna alkalmas, t. i. az ily érvénytelen jeggyel való vagy jegy nélküli utazásokat a rosszhiszeműség vagy károsítási szándék, illetve jogtalan haszonszerzés eseteiben — a mennyiben az csalást nem képez — *kihágásnak* kellene minősíteni, mely az illetékes közigazgatási hatóságok által toroltatnék meg. Ezen kellő sikerrel kecségtető intézkedés látszólag több nehézségbe ütközik, azonban mégis könnyen keresztülvihető volna. Ugyanis lehet és kell módot nyújtani arra, hogy azon utánfizetésre kötelezettek, kik a jóhiszeműséget igazolni képesek és akarják, megtorlás nélkül eleget tehessenek ezen kötelezettségüknek, olykép, hogy a fizetés teljesítésére bizonyos határidő állapíthatók meg, pl. 8 nap.

Az ezen időn belüli fizetés elmulasztása állapítaná meg a kihágás tényét és adna jogot a vasutintézetnek a feljelentés megtételére. A feljelentéshez mellékeltenének a bizonyításra alkalmas iratok, pl. a külszolgálati főnökség által felvett szabályszerű jegyzőkönyv, a hivatalos jelentés és esetleg a személyazonosságot megállapító hatósági irat. Ezek alapján a magánjogi követelés iránti igény fen-

tartása mellett az illető bizonyos összegű, elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel lenne sújtandó.

Az így megbüntetett egyének bizonyára megfontolnák azután az ingyen utazást. Szükséges lenne az ily módon való eljárás méltányosságból is, mert tudjuk, hogy a tolonczozásnál, a gyermekmenhely és munkás igazolványoknál, a kedvezményes és szabadjegyet élvezőknél minden visszaélést, vagy mulasztást mely szigorúan torol meg a törvény és az intézet. Így például a kir. Curia 1898. V|4-én 10,138. sz. a. hozott ítéletében kimondta, hogy: „azon eselekmény, melyszerint valaki kedvezményes jeggyel utaztatott oly egyént, ki ilyen jegyre igényt nem tarthatott, miután ezáltal magának jogtalan vagyoni hasznot szerzett, az államvasutaknak pedig kárt okozott, — csalást képez.”

A 36. sz. Curiai Döntvény szerint pedig: használt menetjegyek újbóli eladása — csalás.”

Természetesen szigorubbann kellene venni akkor a személyazonosság igazolását is és minden egyes kétes esetben igénybe kellene venni az üzl. rts. biztosította jogainkat a *hatósági* megállapításra nézve. Ugyanezen eljárás lenne alkalmazandó a bizonyos esetekben a kártérítések és bírságokra nézve is.

A „Haladás“ kerete nem engedi, hogy többet és tovább foglalkozzam e tárgygyal és a vasut jogvédelmének egyéb hiányaival.

Minden üzletnek erkölcsi feladata mellett

mondván meséket a diósgyőri várromoknak, a mely évszázadokkal ezelőtt enyhet, nyugalmat adó fészke volt Nagy Lajos királynak, ki hitvese puha karjai között itt pihente ki az országzás gondjait.

*

. . . Meglepően szép reggel volt.

Harmattól csillogott minden fűszál.

Rózsaszínű köd uszott a láthatár fölött s a hajnal bíborától a természetnek minden paránya tündököltni látszott, míg a csillogó sziklák legmagasabb csucsáról — mint egy áldozati tűzből — vékony, keskeny párázat emelkedett a kék égbolt felé.

A természet reggeli imája volt ez! . . .

Az idylli völgyben pásztorfiu legeltette nyáját, míg fenn az egyik sziklaóriáson kis leány állt merészen, virágot hintve a fiu felé.

Két nagy bus, komoly szeme könnyben látszott uszni s úgy tűnt fel ott a szikla csucsán, mint egy földöntuli lény, ki lejött megmutatni a gondviselés hatalmát!

A turisták észrevették és intettek neki.

Lejött.

Ruhái foszlányokban függöttek alá gyöngé,

plasztikus alakján, mely ezáltal sem vesztett semmit klasszikus szépségéből.

Édes meglepetéssel szemlélték a vadon e remek, szép gyermekét s kérdéseket intéztek hozzá:

— Van-e atyád, anyád?

— Nincs.

— Ki vigyáz itt reád a vadonban?

— Az Isten . . .

— Hol lakol?

— Könyörgök a kunyhók ajtajánál s most itt, majd amott, de mindig befogadnak.

A társaság egyik tagja, báró Dürnerné, gyöngéden magához ölelte a tiz éves kis leányt, s szinte könyektől fátyolozott hangon kérlelte:

— Jer, elviszünk magunkkal, kis Madonna . . .

Az én leányom leszel . . . Nagyon jó dolgod lesz nálam.

A leányka bátortalanul tekintett körül nagy, beszédes őz szemeivel s hosszas gondolkodás után lágy, fuvolaszerű hangján mondá:

— És szeretni fogsz?

— Nagyon foglak szeretni!

— Nem, nem megyek innen el, nagyon boldog vagyok itt . . . Amott a három ezüst nyárfa

végezélja a tisztességes jövedelemnek, az anyagi haszonnak fokozása, melynek eszközt képezi mindennemű felesleges károsodás és elkerülhető veszteség. Erre kell szolgálnia a jogvédelemnek, főleg ha azon üzlet állami vállalatot képez és amellet fontos közérdekeket is szolgál. — A vasutintézet különben is állandóan és minden oldalról nagy anyagi károsodásnak lévén kitéve, azt hiszem, nem volt felesleges a jogvédelem eme, a gyakorlati életből merített hiányosságaira reámutatnom annyival is inkább, mivel a felhozott példák nem lokális, hanem általános jellegűek és orvoslásuk nemcsak a jogrend érdekében lehet szükséges és hasznos, de a vasutintézetet tetemes anyagi károsulástól és felesleges munkától is megkímélné.

Szándékosan nem emlékeztem meg külön a vasutakkal kapcsolatos távirdek és telefon jogvédelméről, miután azokat a vasut tartozékainak tekintem, s mint ilyenek, az ismertett általános jogvédelem alá esnek. Ugyisint mellőztem a társadalom jogvédelmének ismertetését a vasutintézetel szemben és az utánfizetési díjakkal és utazási kedvezményekkel jogi szempontból való foglalkozást, miután ezek tárgyam keretén kívül esnek. Van azonban egy nagy figyelmet érdemlő, kiváló része a vasut-jogvédelem hiányosságának, melyet bár érintettem, de szándékosan nem tárgyaltam, miután azok az

illetékes forumok előtt is már ismertek, de a mely a 30 év előtti viszonyokhoz mérten már a XX-ik század elején, a jog, törvény és igazság korszakának hirdetett aerában a leg-sürgősebb és legalaposabb reformra szorul, s a melyhez a sokoldalú és súlyos kötelel-ségek az illetőknek jogot is adnak és ez: a vasutintézeti alkalmazottak jogvédelme az állammal, illetve a vasutintézetel szemben, egy modern szolgálati pragmatika keretében.

Videant consules!

(Vége.)

A kisajátításokról.

Irta: Nemes Győző.

E cikk írója ez évi július és augusztus havában a kisküküllővölgyi h. é. v. vonalán folyamatban lévő kisajátítási kártalanítások és tüztávlati egyezségek kifizetéséhez volt kirendelve és ott ezen hosszú idő alatt oly megfigyeléseket tett, a mit e lap nyájas olvasóközönségének elmondani el nem mulaszthat. Itt ugyanis azon kisajátításról van szó, a mely a kisküküllővölgyi h. é. vasut küküllőszög—sóváradi vonalán immár öt év óta huzódik és a folyamatba helyezett ezekre menő pererek folytán törvényes kisajátításra adott okot, miből kifolyólag a marosvásárhelyi kir. törvény-

alatt van az anyám, mellette az édes apám sírja, kit a papíralom kerekéi szaggattak széjjel . . . Ki öntözné akkor az ő sírjaikon nyíló virágokat? . . .

— Pár nap mulva újból visszahozunk . . .

A kis leány végre határozott.

— Jó, elmegyek veled, hiszen te oly jó vagy! De holnap, ugy-e visszahoztok, mert itt akarok meghalni én is . . . Holnapra fony friss koszorut nekem s tedd a barlangomba! — kiáltott távozóban a kis pásztorfiúnak.

II.

Báró Dürneréknek nem volt gyermekük, magukénak fogadták tehát a kis Madonnát s elvitték Párisba, a ragyogó, de sötét világba.

A ki a városi életet kitalálta, az valami ördögi lelkű, gonosz ember lehetett . . . Nagy esalódás érhette, aztán meggyűlölte a természetet s kigondolt egy léha, zajongó tarkaságot, a mi aztán el is felejtetett vele — *mindent* . . .

A kis Madonna mégis nagyon nehezen tudta felejtetni az ő csendes, boldog otthonát, a szabad természetet.

Óh, hányszor támadt fel szívében a vágy,

visszamenni a természet szabad ölére, hogy ott álmódja át az egész életet . . .

Később a kis vadvirágból pompás, ragyogó szépségű leány lett s mint a báró Dürner bankár örökbe fogadott leánya, a gazdagság és név nimbuszával volt körülveve.

De ő mindig az ártatlan kis leány maradt, a ki volt a vadonban s a nagy világ zajából visszavágyott a kies völgybe.

Szívének csak egy húrja tartotta ott, a — *hála*, nevelő szülei irányában.

Egyszer aztán oda kötötte volna más is, egy szebb, magasztosabb érzés, a — *szerelem*, de a sors könyvében más volt megírva.

Megszeretett egy férfit, lángoló, igaz, örök szerelemmel, de mikor megtudta, hogy kit, már akkor késő volt. . . .

Egy az arisztokraták által rendezett hangversenyen a kis Madonna — mint őt nevezték — szintén jelen volt.

Az utolsó előtti számmal megjelent a pódiumon egy magas, deli termetű férfi, véghetetlenül szelíd, beszédes kék szemekkel.

Kezében a hegedűt úgy sirt, úgy jajongott minden hurja. . . . Bánatos magyar nótát játszott. . . .

szék mint kisajátítási bíróság határozatot hozott és megítélte szakértői vélemény alapján a kártalanítási összeget négy és fél éves kamataival együtt felpereseknek kifizetés végett.

Közérdekű ezen kifizetési ügylet lebonyolítása első sorban azért, mert a hátralékosoknak kijáró összeg kamataival együtt nem a hatóságnak, hanem a feleknek voltak kifizetendők és pedig az egyéni kimutatások alapján 45 községben az ott megnevezett egyének kezeihez, a mi a kifizetést érzékenyen megnehezítette. Spontán érdeklődéssel tekintettem e kirendeltség folytán kapott megbízásom elé és szinte örvendtem, hogy szolgálati időm alatt ismét alkalom és mód nyílik ismereteim bővítésére és tapasztalataim gyarapítására. Igaz ugyan, hogy 1901. évben a csiki vonalon még be nem fejezett kisajátítási kártalanítások ügyleteinél még hátralékban maradt egyének kifizetéséhez már egy ízben kirendeltségben voltam, de itt az alispáni hivatalban a közjegyzőség hivatalos nyugtájára lett az összeg kifizetve, mi tekintve, hogy csak nyolcz község volt érdekelve, öt nap alatt teljes befejezést nyert; jelen alkalommal azonban a felekkel való személyes érintkezés, egyezkedés vált szükségessé és épen azért a kifizetés még hét községben sincs befejezve és ha csak a felsőbb rendelet az összegeknek bírói

letébe helyezését el nem rendeli, annak befejezése egyhamar nem is várható.

Több ezer marostordai székely kisbirtokossal volt a kirendeltség érintkezésben, szegénynyel és gazdaggal egyaránt, de a kit a sors még nem hozott abba a szerencsés helyzetbe, hogy széke-lyeinknek ezt az ágazatát személyesen megismerhette, annak hiába is mondanám el, hogy mily nehézségbe ütközött a tárgyalás e mindenáron perlekedni óhajtó és furfangos, kétélű okoskodásaival az ügyletet minduntalan megakasztani iparkodó telekkönyvi tulajdonosokkal.

Tény az, hogy a kisküküllővölgyi h. é. vasutovonal már öt év óta üzemben van és a kisajátítási törvény értelmében a kisajátított területek után járó kártalanítás a h. é. v. részvénytársaság, vagy a vállalat által már az üzembehelyezés előtt lett volna kifizetendő és ha maradtak volna is hátralékosok, kikkel szemben követeléseik nagysága és jogosulatlansága miatt a törvényes eljárásnak volt helye, mégis feltűnő és a vállalat mulasztásának, valamint az első egyezkedésnél történt merev álláspontnak és a szűkkeblűségnek tudható be, hogy az ügylet még mai napig lebonyolítva nincs, hogy több ezerre rug a hátralékosok száma és hogy a kezdetben nagyon is engedékeny székelyek mai napig pénzükhöz nem juthattak, mi

Az édes dal megreszketteté a leány egész lelkét, szívének minden csepp parányát.

Egyszerre szállta meg a kimondhatatlan honvágy és a — szerelem. . . .

A kis Madonna e naptól kezdve bánatos, szomorú lett, mert szerelme reménytelen volt. A hegedülő férfi ugyanis Fülöp herczeg volt. . . .

Ekkor jött rá még egy újabb csapás.

Szülei férjhez akarták adni, egyik közeli rokonukhoz. Az eljegyzés napján azonban hiába kutatták föl a palota összes termeit, a lány eltűnt nyomtalanul.

Író asztalán pár sort találtak :

— „Bocsássatok meg és hagyjatok békén meghalni!“

III.

A kies diósgyőri völgyben ép oly szép tavaszi reggel van, mint nyolcz évvel ezelőtt.

Ismét illatárban fürdik minden s a harmatcseppek milliárdja ragyog a fűszálakon. De most olyan bánatos, nyomasztó mély csend uralkodik. . . .

De ime egy alak közelit.

Hosszú haja lazán omlik térdéig, halvány homlokát valami tulvilági diésfény övezi s szemében a bánat és öröm könyei ragyognak.

. . . . Örül az életnek !

Letépdesi a vadvirágok legszebbjeit, aztán fut, rohan régi otthonába, a barlangba s ott térdre omolva zokog hosszan, keservesen, nagyon sokáig. . . .

. . . . Néhány nap mulva a három ezüst nyárfa alatt lévő két siron halva találták a kis Madonnát.

Innen-onnan.

Mi kell egy fiatal lánynak, hogy boldog legyen ?

Egy tuczat holdsugár zongorakisérettel; tizenkét méter selyemkelme; egy kanári madár; néhány érdekesítő regény; kézszorítás egy fiatal embertől, a ki nem egészen közönyös előtte; azon biztosítás, hogy legjobb barátja ruháját elrontotta a szabó, új tavaszi ruha és kilátás arra, hogy a legközelebbi estén elég tánczosa lesz.

*

Pessimizmus.

Haszontalan minden, mi él,
Mert vagy van cél, vagy nincsen cél.
Ha nincsen cél, úgy bizonyos,
Hogy a mi él haszontalan;
S ha van cél, úgy elérve azt,
Az élet ismét czéltalan. —
Az élet mindenkép haszontalan.

már magában véve is általános elégtelenséget keltett.

A h. é. v. részvénytársasága részéről egy budapesti ügyvéd volt jelen a kisajátítási kifizetéseknél, a magyar államvasutak részéről pedig e sorok írója és egy hivataloszolga. Julius hó közepén kezdte meg a kirendeltség működését és pedig a vonal felső részén fekvő hét községben, nevezetesen Sóvárad, Kibéd, Makfalva, Akosfalva, Szent-István, Csókfalva és Kelemenfelke községekben, mely kifizetésekhez utólagos elszámolás kötelezettsége mellett kezeimhez 58.969 korona 14 fillér utalványoztatott ki. Említett községek községházainál naponta korán reggel kezdődött meg a kifizetés, de egyrészt a folyamatban lévő mezői munkák, másrészt telekkönyvi akadályok miatt oly lassan haladt előre a kielégítés, hogy egyes tételeknek birói letétbe helyezésén kívül egyes napokon alig lehetett mást elvégezni.

Felémliem itt, hogy a h. é. v. megbízottja felhatalmazással birt felekkel a kifizetés előtt egyezséget kötni, vagyis a már megítélt költségekből is valamit a h. é. v. érdekében megtakarítani, mely körülmény hosszabb szóbeli tárgyalást igényelvén, sok esetben sikerült, de a legtöbbször meddő kísérlet volt. Igen jellemző és sajátságos a birtokosok telekkönyvi állapotára, hogy hatvan

éves emberek, a telekkönyvben még kiskorúaknak vannak kitüntetve, továbbá egyes felperesek ügyvédek jelenléte nélkül az összeget többszöri megkínálás után sem vették fel és az, hogy a II-od fokú bélyegeknél a felek által való lerovása minduntalan megtagadtatott, sőt olyan egyén is találkozott, a ki tizennégy fillér bélyegilletéért per indítását helyezte kilátásba.

A kifizetés egyébként a legnagyobb rendben, a vonatkozó szabályok szigorú betartása mellett történt és az állomási pénztárba elhelyezett ellátmányból vett napiszükséglet is az utasítászerű átadás, illetve átvétel mellett folyt le, csak arról kívánok még említést tenni, hogy az azon vidéken uralkodó nagy szegénység és drágaság miatt a kirendeltség nyomasztó helyzetbe jutott, mely úgy az elhelyezkedési, mint a megélhetési viszonyokat illetőleg irigylésre méltó mulatságnak nem mondható és tekintve a felelősséget, sok nyugtalan éjszakának, maga az ügy lebonyolítása pedig elég fáradságnak volt kútforrása.

A minduntalan felhalmozódó perek miatt a múlt hó végén a kifizetés további intézkedésig félbeszakadt és így zárlat szerint eddigelé még csak mintegy harminczkétezer korona van kifizetve, az előirányzott száznyolcvanezer koronából.

A HÉT TÖRTÉNETE.

Miskolcz, szeptember 20.

—ko— Száz év pergett le a mindenség végtelen orsóján, hogy megszületett Kossuth Lajos, a magyar nemzet nagy fia.

Nagy fia volt ő nemzetének s az marad mindaddig, a míg a magyarban a szabadságszeretet, önérzet és a függetlenség utáni vágy élni fog.

Vihar volt az ő élete. Tisztító villámokat hozott lelkében, menykővétől porba hullottak a hazát fenyegető korhadt intézmények, lánglelkével, varázsszavával megteremtette a honvédet, lepattant a béklyó a jobbágy kezéről, szabadon repült a szó, mozgott a toll, ez tette őt nagygyá, nemzetét pedig hatalmassá.

Emléke örökké fog élni, a míg magyar szív dobog, mert az ő nevével forrott össze a közvéleményben a magyar szentháromság fogalma:

Szabadság, egyenlőség, testvériség!

* * *

Hosszas küzdelem után ott lobog már a magyar tricolor a szabad Amerika földjén. Innen küldtük az édes hazából, hogy a faji együttérzés kifejezőjeként intse és buzdítsa a kivándorolt testvéreket az elhagyott haza iránti kötelelős hűségre és szeretetre.

Bár az ellenünk mindent felhasználó pánszláv fajzat mérges fullánkjaival marni itt is kész volt, piszkos

organumával felizgatni iparkodott mindenkit és pedig azzal, hogy a zászló küldetése politikai czélzatot szolgál és az volna a rendeltetése, hogy az ott élő magyarokat elidegenítse az Uniótól.

De a józan gondolkozású amerikaiak mit sem adtak az áskálódásokra és oly szívélyes fogadtatásban részesült a magyar küldöttség, a milyent Amerika földje bizonyára ritkán láthat.

* * *

Elmultak a sasvári zajos napok, elesenedült a já tékháboru zaja. Ősz királyunk ifju vendége is visszafért hazájába és beszámol királyi atyjának a látottakról. Meggyőződhet a hatalmas német korona várományosa a magyar harcra-termettségéről, szívós kitaratásáról, a mit eddig csak a történelemből tanult.

Esett ott szó rólunk is, vasutasokról, az elismerés meleg hangján királyi ajkáról és talán a legjobb időben . . .

* * *

Annál zajosabb a Sipka szoros. Harmincznégyezer bolgár katona tapossa ott most a sok ezer vitéz vérével áztatott földet, komor érzelmeiket és lázas izgatottságot keltve fel azokban, kik a 25 év előtti vérengző háborúnak szemtanúi voltak.

Az aranyszerv után mohón vágyódó hatalmas orosz büszkén utasította vissza a román segítséget, hogy azt Plevnánál a félisten Ozman pasa ellenében szögyenkezve, megtörve vissza könyörögje.

Az első elektromos nagyvasut.

Miskolcz, 1902. szept. 20.

A Como tó déli partján, regényes vidéken fekszik Lecco, az a kis olasz város, melynek fontos szerep jutott a modern technika történetében. Ott adták ott át a napokban a forgalomnak azt a villamos vasutat, melyet egy magyar gyár, a Ganz és Társa részvénytársaság épített, s a melylyel a nagyvasutak üzemének tökéletesítése tén korszakalkotó munkát végzett.

Az üzem első napján, kizárólag elektromos vonatok közlekedtek az olasz déli vasut Colico-Sondrio-Chiavennai vonalán, melynek loceói részén e hét folyamán kezdik meg az üzemet. Négy gyors-, husz személy- és négy tehervonat bonyolította le az első nap forgalmát. Az elektromos vonatok pontos menetrend szerint járnak s a legkisebb főszakadás sem zavarta meg az üzemet, melynek biztos és pontos vezetéséről a vasut szakértői már az első napon is teljes elismeréssel nyilatkoztak.

Ez az első nagyvasut és pedig nemcsak Európában, de az egész földkerekségen, melyen a gazdasági szempontból egyedül helyes nagyfeszültségű váltakozó áramu rendszer van alkalmazva.

Erről az elektromos nagyvasutról, melynek építését a magyar szakkörök is állandó figyelemmel kísérték, a következő részleteket közölhetjük:

Ganz és Társa elektromos gyárában már éveken át behatóan tanulmányozták a nagyvasutak elektromos vontatását. A hosszas és nagy anyagi

áldozatokkal járó kísérletezésnek eredménye az a rendszer, melyet Kandó Kálmán, a gyár helyettes igazgatója alkotott, s a melynek az a lényege, hogy a nagyfeszültségű forgóáram közvetlenül jut a motorokba. Ez a rendszer lehetővé teszi, hogy oly hosszú vasuti vonalak forgalma, a hol az elektromos vontatás eddig a nagy költségek miatt lehetetlen volt, villamos erőhajtással bonyolítottassék le.

Az elektrikusok már régóta keresik azt a megoldást, hogy miképpen lehetne a nagyfeszültségű forgóáramot vasutak vontatására fölhasználni, de az gyakorlatilag mindeddig nem sikerült. A Ganz-gyár ezt a kérdést is megoldotta, s a midőn az olaszországi déli vasuttársaság három év előtt terveket kért nagyobb európai czégektől egyik legszebb vonalának villamos üzemre való átalakítására, az igazgatóság Kandó Kálmán rendszerét találta legmegfelelőbbnek, s az olasz kormány szakközegeinek hozzájárulásával a Ganz-gyárat bízták meg a terv kivételével.

A munkálatok megkezdése előtt azonban próbapályát épített a nevezett czég az ó-budai szigeten, s csak az itt végzett kísérletek sikeres eredménye után fogott hozzá az olasz vasut megbízásának teljesítéséhez. A villamos üzemre átépített Valtelina-vonalon, mely a Lecco-Colico-Sondriói és Colico-Chiavennai 106 kilométer hosszú szakaszokból áll, eddig a vonatok gőzlokomotivokkal jártak. Most pedig egy az Adda folyón Morbegno mellett épült 6000 lóerejű turbinatelep fejleszti az elektromosságot, mely 20,000 volt-

Győzött, de ezéjját nem érte el. Isten újját látjuk benne, hogy az abszolutizmus által vérpatakkaal öntözött földön a népek szabadság virágai nőttek.

Egy kis „postkiszli” ismét megkerült, de ezuttal csak potom 30—40 ezer koronáról van szó, amit Papes a romlott erkölcsű postaszolga a „mozgón” elemelt. Állítólag a szegény postatisztek fizetéseit a kár fedezésére már előzőleg lefoglalták. Most pedig, hogy a tolvaj megkerült, felsőbb helyről demontálják.

Ott is jó volna egy kis rendszerváltozás, mert mégis feltűnő, hogy a lopásokat egyre-másra a kiszolgált esendőrből lett posta-szolgák követik el.

Óriási szenzációt keltett mindenütt a bécsi „Länder-Bank” ügye. A vizsgálat során kiderült, hogy Jellinek főpénztárnok — ki megszökött, — négymillióhatszáz-ezer koronát sikkasztott. Jellineköt óriási bórzevesztésegei vitték a bünbe és hir szerint öngyilkossá lett. Az óriási sikkasztás hírére a bank részvényei hanyatlottak. Hogy miként juthatott Jellinek ily rengeteg összeghez, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

A bünbak.

Akármi történt a háznál, mindig a Jancsi inas volt a bünbak.

Egyszer aztán megbabázott a majszterné asszony. — Itt van la, — tört ki a keserűség az inasból, — most még ennek is én leszek az oka.

A névjegy.

Egy angol ujság mondja el ezt a józsu kis történetet. Mr. Grantham, a liverpooli főtörvényszék elnöke a minapában Londonba utazott. Az elnök ur nem dohányos, a füstöt se állja, olyan kocsiba ült tehát, a mely a nem dohányzók számára van fönntartva. Egy darabig nem akadt utitársa, de az egyik állomáson egyszerre egy ugyancsak jól táplált, egészséges, vörösképu ur toppant be a kocsiba, végigveti magát a puha ülésen és menten rá is gyujt egy szekérrudnyi szivarra. Az elnök — a vonat már éppen indult — a koci ajtaján függő táblára mutatott:

- Olvassa el, uram!
- Elolvastam, — felelt nyugodtan az idegen.
- Ebben a kocsiban nem szabad dohányozni.
- Látom.
- De ön mégis dohányzik!
- Igen.
- Föl fogom önt jelenteni.
- Elhiszem.

Az elnök dühbe jött. Haragosan mondta:

— És hogy ön tudja, hogy kivel van dolga, itt a névjegyem.

A kövér ur elfogadta, meg se nézte, zsebre vágta és nyugodtan mondta:

— Köszönöm.

A következő állomáson kiszálltak mind a ketten. A kövér ur átköltözödött egy másik kocsiba, az el-

feszültséggel jut a vasut tápáló vezetékébe. A pálya mentén fölállított 10 transzformátor-állomásban a feszültség 3000 voltra csökken, s ez a 3000 voltos áram jut az elektromos motoros kocsikba, illetve a lokomotivokba.

A Valtellina-vonalon a személyvonatok vontatása motoros kocsikkal, a tehervonatoké pedig elektromos lokomotivokkal történik. A személyvonatok 60—70 kilométer óránkénti sebességgel járnak, a tehervonatok sebessége 30—35 kilométer. Az új vasuti rendszernek ez első kiépítését a Società per la Trazione Elettrica sulle Ferrovie milanoi cég finanszírozta s e társaság vezérigazgatójának, Margini dr.-nak nagy része van a terv megvalósításában. Az építkezés Kandó Kálmán felügyelete alatt eleinte Korbuly Sándor, utóbb pedig Mechwart Hugó, Ganz-gyári mérnök vezette.

HIREK.

* **Mándy Lajos fölmentése.** *Mándy* Lajos miniszteri tanácsost, a kereskedelmi minisztérium vasuti szakosztályának vezetőjét, szolgálatától saját kérelmére fölmentették s ez alkalomból a király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére a nyugalomba vonuló miniszteri tanácsosnak buzgó és kiváló szolgálataiért legfelsőbb elismerését fejezte ki.

nők pedig a kalauzt kereste föl és elmondta neki a panaszát. Meg is mutatta neki a kövér urat, aki vidáman pőfékelt most már egy dohányosoknak való szakasz ajtajában.

— Majd elintézem, — mondta a kalauz, — és jelentést teszek.

Csakugyan, alig indult el a vonat, a konduktor jelentkezett a haragos elnöknél. Látszott rajta, hogy zavarban van.

— Boesánatot kérek uram — mondotta halkan — felelősségre vontam azt az urat és azt ajánlanám, ne kössön ki vele, nagy ur ám az!

— Ugyan?

— Bizony kérem. Az Mr. Grantham, a liverpooli főtörvényszék elnöke. Itt a vizitkártyája; most adta ide.

Az elnök — mit tehetett? — elnevette magát és — visszavonta a panaszt.

Fogas kérdés.

— Az „Auróra” hajó hosszúsága 34 méter, szélessége 11 méter, kérdés: hány éves a kapitánya?

— Nem tudom.

— Pedig könnyű a felelet; a kapitány negyvenegy éves.

— Miért?

— Hát azért, mert megkérdeztem tőle s ő maga mondotta, hogy annyi.

Mándy Lajos miniszteri tanácsos már akkor, midőn a jelenlegi kereskedelmi miniszter hivatalát elfoglalta, beteg volt, elannyira, hogy annak idején a miniszter maga kérte őt, hogy a tisztelgésekben, tekintettel egészségi állapotára, ne vegyen részt. *Mándy* mind a mellett megjelent a miniszternél, kitől egyuttal betegsége okából hosszabb szabadságidőt kért. A miniszter három hónapi szabadságot adott neki, a melynek leteltével *Mándy* ismét megjelent ugyan a minisztériumban, de mivel még mindig nem javult egészségi állapota a megerőltető intenzívebb munkát nem engedte meg, nyugdíjazását kérte. *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter ily körülmények közt kénytelen volt e kérelmet teljesíteni; egyuttal azonban, tekintve *Mándy* Lajosnak hosszú közszolgálatában szerzett nagy érdemeit, előterjesztést tett a legfelsőbb elismerés nyilvánítása iránt.

* **Gyászrovat.** *Politi Pál*, a miskolezi szertárhoz beosztva volt hivatalnok f. hó 15-én Miskolezon elhunyt. Az alig 29 évet élt hivatalnok temetése 17-én ment végbe közrészvét mellett. Temetésén a miskolezi üzletvezetőség tisztviselői-kara testületileg vett részt s egy a központ, mint a miskolezi szertár alkalmazottai díszes koszorút helyeztek a korán elhunyt és szeretett kartárs ravatalára.

* **Egy hivatalnok öngyilkossága.** E hó 17-én rémes öngyilkosság történt Zólyom-Brézó állomáson. *Czirbesz Pál* hivatalnok az állomásba berobogó vonat mozdonyának kerekei

CSARNOK.

2 A rablók pinezéseje.

— Angolból fordította: Sz. B. —

A következő nap is eltelt, s az ifju még mindig Endrupholmban volt, a hol még szivesebben látták s marasztalták. Az aggot kártya és kocka játékkal mulattatá, majd a na városokról és országokról beszélt, melyeket látott és öreg hallgatóját visszavarázsolá azokba a régen elmúlt időkbe, mikor ez maga is messze földeket bejárt, és a mig beszélt, — leány bámulva, lelkesedve, önfeláradtan hallgatá, és mig szeme az ifju ajkán csünge, képzelete messze tájakon, tán a jövőnek virányain csatangolt.

Igy telt el egy hét, majd a második, — egy egész hónap Kield és házi gazdái felett. Minden következő napra kitűzte indulási idejét, s aztán — sok marasztalásra — megint a következőre tűzte ki. Mikor végre mégis elment, mint az ifju leány szívbéli jegyese hagyta el a házat, persze azzal az ígérettel, hogy rövid idő múlva visszatérend. De haza kellett mennie, hogy családjával közölje elhatározását és atyját — ha lehetséges — rábeszélje, hogy eljöjjön vele. A mig távol volt, az idő Endrupholmban az ott maradtaknak oly

alá vetette magát. A mozdony kerekei Czirbeszt derékban szeltek ketté; az öngyilkos hivatalnok azonnal meghalt.

* **Multság.** A magyar államvasúti polgárszoldárok és ideiglenes alkalmazottak betegsegítő- és temetkező-egyesülete, a melynek *Ludvígh Gyula*, a magyar államvasutak elnökgazdátja a védője, most üli meg fennállásának tízéves jubileumát. Az egyesület ebből az alkalomból október 4-én a VI. kerületi kör nagytermében *Szapáry Pál* gróf és *Küry Klára* védőségevel hangversenyt és táncmulatságot rendez saját alapja javára, valamint az özvegyek és árvák segítésére. A hangversenyen a többek közt *Kápolnay Irén*, *Gazsi Mariska*, *Dóri Margit* és *Barna Izsó* is közreműködik.

* **Az első mótros vasút.** Az első mótros rendszerű vasút pályatestének építését, mely Békéscsabától Vésztőig vezet, megkezdték. A vasutat a kora tavasszal a forgalomnak is átadják.

* **Öngyilkos lelkész.** A debreczen-szerencsi vasúti vonalon borzalmas jelenetnek voltak tanúi az utasok. A vonat tegnapelőtt Rákamaz és Tokaj közt rohogott s a mikor a Tisza hidjához ért, egy második osztályú utas leugrott a kocsis lépcsőjéről. A kalauzntána kapott, de a vonat csapókerekei megragadták s a váltóoszlophoz csapták. A szerencsétlen ember a nagy ütés folytán visszasett a kerekek alá, melyek a szó szoros értelmében fölaprózták. Az öngyilkos, mint a hatóság megállapította, *Kovácsy Gyula* sóskuti luteránus lelkész. Rendezetlen anyagi viszonyai s az ebből eredhető fegyelmi vizsgálatról való félelmé kergette a halálba.

* **Egy mozdonyvezető tragikus halála.** Az érsekújvári pályaudvaron halálos szerencsétlenség érte *Tolnai Tádé* budapesti mozdonyvezetőt. A fővárosba induló tehervonatnál az utolsó intézkedést tette, amidőn egy arra haladó teherkocsi meglökte. Tolnai a lökés következtében oly szerencsétlenül bukott el, hogy a kocsis fékje és vasszerkezete ruhájánál fogva elkapta és a kerekek alá jutott. Csakhogy nagy nehezen tudták kiszabadítani. Azonnal kórházba szállították, de az orvosok már nem segíthettek rajta. Meggyónt és megáldozott s másnap reggelre meghalt. Özvegyet és négy kiskorú árvát hagyott maga után.

* **Vasúti szerencsétlenség.** Geltendorf közelében, az augsburg—wenheimi vonalon e hó 15-én vasúti szerencsétlenség történt. A müncheni személyvonat egy kocsija kisiklott és több vaggont magával rántott. Egy vasúti hivatalnok és egy festőművész felesége halálosan, többen jelentéktelenül sebesültek meg.

* **Vasúti kisiklások ellen való vészfék.** A *Ganz és Társa* vasöntő- és gépgyár-részvénytársaság megszerzi a kizárólagos gyártási jogot, a szabadalmazott önműködő fékező részvénytársaságtól szabadalmazott vasúti fékkészülékeire az egész világra nézve. E fékek az a német katonai vasúttakon már alkalmazást nyernek. A többi világszabadalmakra nézve pedig *Ganz és Társa* a (*Seile* és *Társas*) rend-

lassan, oly nehezen telt. S mikor végre visszatért, öröm és ölelő karok fogadták. Az ifju nemcsak atyja beleegyezését, hanem egész családja legszívesebb üdvözlését hozá, de egyuttal atyja sajnálkozását kelle kifejeznie, hogy betegsége visszatartá attól az örömtől, hogy fiát *Endrupholmba* kísérhesse.

Az ifju pár menyegzője tavaszra tűzött ki, és addig az ideig *Kield* a kastélyban maradt, és napról-napra jobban megnyerte úgy az atya, mint a leány szeretetét. Az öreg örömet elismerte, hogy leendő fia-urának soha párját nem látta a vadászatban s más e fajta sportokban, noha egykor maga is örömet gyakorlá azokat és kitünő vadász hírében állott. *Kield* néha nap-hosszat künn járt, az erdőkben, vadászva, a mezőket gyors lován beszáguldozta, és a környék rablójától való félelem sohase tartá vissza, soha se ijeszté el.

Egy napon *Kield*, szokás szerint, még hajnalban elment vadászni, s már öreg este lett és még mindig nem tért meg. Az ifju leány aggodalma perczről-perczre az alkonyat árnyával — egyre nőtt. Végre nem tudott már ellenállani az aggodalomnak és esengve kérte atyját, — aki soha semmit sem tagadott meg szíve kedvesétől, — hogy az ifju fölkeresésére induljon.

Az agg fölkereskedett, bebarangolta a közel erdőket, ahol az ifjat feltalálni hitte, de semmi nyomra nem akadt. Egyszerre — a néma árny-

ban, de tisztán kivehetőleg alig néhány lépésnyire — nevét hallá említettü.

Abba az irányba tekintett. És szemei, melyek még megtarták régi élességüket, lassanként hozzászokva a sötétbe, két alakot pillantának meg egy ledőlt fatörzsön üldögélve. Óvatosan közelebb lopódzott hozzájuk, s egy bokor mögé rejtözve, hallgatódzni kezdett.

A mit hallott, megfagyasztá ereiben a vért, minden kétség ki volt zárva. A rablók gyűlhelye közvetlen közelében volt. De azért elhatározta magát, hogy ott marad és nyugodtan bevárja a következőket.

Néhány percz múlva a beszélgetők felálltak helyökről és elváltak egymástól. Az egyik csakhamar eltűnt az árnyban; a másik, — aki a mennyire a sötétben kilehetett venni: aszszony volt — lassan, óvatosan hajlítá felre a bokrok galyait s vigyázva tett néhány lépést előre, a míg egy kis tisztásra nem ért. Itt megállt és óvatosan körülnézett. A mint a fák árnyából kiért és a tisztáson ott állott, az aggm most már határozottan fölismerte, hogy nő volt. A tisztáson egy kis domb, olyan forma, mint valami nagy sírdomb vagy sírbolt, emelkedék. A nő a dombocska mellett lassan letérdelt és — úgy látszék egész könnyen — félre hengeríté a domb mellett heverő követ, szük nyílás lett látható, mely valami oduba vezethetett. A nő — egészen lelapulván — átbújt a nyíláson

szerű találmányára, mint társtulajdonos lépett be. E világhírű cég, *Asbóth* Emil miniszteri tanácsos és *Britz* igazgatók közreműködésével nagy érdemekre tesz szert, hogy Magyarországból indítja utnak e nagy jelentőségű és fontos újítást a közlekedés biztonságára.

* **Tolvajok a vasuton.** Mercznier Cézár bankigazgatótól a központi pályaudvaron ellopták a pénztárcáját, amelyben egy esek és három darab százfrankos bankjegy volt. — Herzog Sándor magánzó zsebéből Bécs és Budapest között a vasuton kilopták a pénztárcáját. Három darab százforintos, nyolcz huszkoronás és hat tizkoronás bankjegy volt benne. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

* **A hadgyakorlat után.** A nyugatmagyarországi hadgyakorlaton résztvevő katonaságot már az utolsó emberig elszállították. A gyakorlat helyéről *huszonnégy óra alatt nyolczvankilencz különvonat* indult, a mely 67,419 embert, 13,849 lovat és 272 társzekeket szállított el 54 helyőrségi állomásra.

* **Pör az államvasutak ellen.** A Szentendréről Szeged felé robogó vonaton 1898. évi szeptember hó 29-én baleset történt. Stein Szilárd könyvvezető a kupé ajtaját eltévesztette az illemhely ajtajával s lezuhant a pályatestre. Esés közben jobb karját törte. Közel felesztendéig beteg volt utána és jobb kezére örökre nyomorék maradt. A baleset után a legközelebbi állomáson jegyzőkönyvet vettek föl a történekről s ez alkalommal Stein maga beismerte, hogy a bajt saját álmosságának köszönhetette. Utóbb azonban, amikor teljesen

s aztán belülről a követ ismét előbbi helyére emelte vissza.

Az agg egy pillanat alatt kész volt elhatározásával. A dombhoz sietett, a követ — nagy nehezen — odább hengeríté s a nyíláson át vigyázva bemászott az asszony után. Mely, áttörhetetlen sötét vette körül. Tapogatózni kezdett s úgy vette észre, hogy valami szűk és alacsony üregbe ért, melyből meredek kőlépcső vezet lefelé. Összehuzódva, tapogatózva indult lefelé a meredek kőlépcsőn. Az üreg egyre szélesebb és nem sokára oly magas lett, hogy egyenesen fölemelkedve haladhatott előre, egyik lépcsőről a másikra, vigyázva, óvatosan. Egyszerre derengeni kezdett, valami világosság jelenté közelségét. A lépcsőnek vége lett és ismét egyenes talajra ért. Öblös, teremzerű földalatti barlangba ért, mely valami nagy pinczéhez hasonlított; a falak szürke, penészes követ két fáklya lobogó fénye világítja meg, s a falakra aggatott ruhákat, fegyvereket. A barlang közepén dusan terített asztal állt. A boltozat közepéről egy kis harang függött alá. A mely úgy volt készítve, hogy valahányszor az uton künn valaki ellovagolt vagy elhajtott, mindannyiszor megkondult — jeladásul.

Endrupholm ura nyugodtan tekintgetett körül a barlangban, mert abban a perczen rajta kívül senki sem volt.

(Folytatjuk.)

főlecsudott, eszébe jutott, hogy az ő balesetének tulajdonképen az államvasut az oka, mert menetközben nyitva hagyták a pályatestre nyíló ajtót. Fogta tehát magát és 150,000 korona kártérítési összeg erejéig bepörölte az államvasutat. Azért 150,000 korona erejéig, mert neki — ugymond — évi jövedelme 6000 koronára rugott, ennek pedig 150,000 korona tőke felel meg. A törvényszék a keresetet elutasította azzal az indoklással, hogy a baleset a fölperesnek saját hibájából történt. Az elutasító határozatot a kir. ítélőtábla is helybenhagyta és Kovách Antal kuriai bíró előadása alapján a kir. Curia is megerősítette.

* **A rendőrség vasuti igazolványai.** A belügyminiszter a kereskedelmi minisztertől úgy értesült, hogy sok rendőrkapitányi hivatal, noha erre rendeletileg lett utasítva, az arczképes igazolványokat nem szerezte meg. A belügyminiszter most felhívja őket, hogy a rendőrségi tisztviselők és közegek részére haladéktalanul rendeljék meg a máv. igazgatóságánál az egységes arczképes igazolványokat, mert enélkül ezentul utazási kedvezményt sem szolgálati, sem egyéb utazásnál nem fognak kapni.

* **Elgázolta a vonat.** Pribócz, turócsmegyei községben a vonat elgázolt a minap egy gyermeket, *Havnya* Pál bíró leányát. A leány hazatérőben volt a mezőről, mikor hirtelen záporosó érte utól. A leányka szoknyáját fejére kapva, szaladni kezdett; de épp mikor a pályatesten átakart futni, Ruttká felől a gyorsvonat robogott el arra és darabokra szaggatta.

* **A bosnyák-hercegovinai államvasutak forgalmi kimutatása.** A bosnyák-hercegovinai államvasutak kiadta 1902. év január 1-től augusztus 31-ig terjedő forgalmának jelentését, a melyből a következőket közöljük: A 770 kilométer hosszú vonalon január 1-től július 31-ig 746.881 személyt és 477.467 tonna árut szállítottak, a miért 3.909,105 korona díjat szedtek be, 122,027 koronával többlet, mint az elmúlt év ugyanez időszakában. Az 1902. év augusztus hónapjában a bosnyák államvasutak 584.474 korona díjért 179.658 személyt és 72.890 tonna árut fuvaroztak. A bevételi többlet ebben a hónapban 6.409 korona. Január elsejétől augusztus 31-ig az összes forgalom így alakult: 926.593 személy és 550.357 tonna áru, a minek szállításáért 4.496.579 korona volt a bosnyák államvasutak bevétele, 138.436 koronával több, mint a megelőző évben.

x Fegyházban kötött harisnyákat és más divatáru cikkeket légezészerűbb Braunfeld Sándor áruházában beszerezni, a mennyiben ez az egyedüli üzlet, hol a legszorosabb szabott ár minden egyes cikkben láthatóvá van téve és a túlfizetés ki van zárva.

VEGYESEK.

Étkező kocsik a mandzsuri vasutak részére. Rígában a „Phönix“ gyárban étkező kocsikat készítenek a mandzsuri vasutak részére. Három ezen kocsik közül már teljesen elkészült. Valóságos mozgó paloták ezen kocsik, oly fényes a kiállításuk. A kocsik hossza 21 méter; a szekrény külső oldala az ablakok alsó széléig 5 mm. vastag, sötétzöldre festett vaslemezzel van burkolva, a szekrény többi részét kívülről fényezett amerikai teakfa fedi. A kocsik alakja igen elegáns. A világítás céljaira a szekrény alatt egy villamos accumulatorokkal ellátott szekrény van alkalmazva. A kocsik egyik végén van a konyha, mely nagyságára nézve sok városi lakás konyháját felülmulja. A konyhában hatalmas takaréktűzhely áll, mely széntfűzelésre van elhelyezve. A konyha falaiban csupa falszekrény van, mert tekintettel arra, hogy a mandzsuri állomásokon nem igen lehet számítani arra, hogy utközben valamit beszerezhessenek, 10 napi eleséget kell az utra elvinni; ilyen falszekrények vannak az étkező helyiségekben és a folyosókon is. A kocsik azonkívül jég szekrényekkel is el van látva az itatók behűtésére és a gyorsan romló élelmiszerek megővésére. A konyhaasztal is egy nagy ládát képez az edények elhelyezésére. A nagy éttermen kívül, mely két részre van osztva: dohányzó és nem dohányzó részére és mely német secessziós stílusban van fényesen építve, s melyben minden ablaknál egy négy személyre terített asztal áll, van egy fényes buffet-helyiség is rövid étkezések részére.

Az első kocsik elkészülte után abban egy próba-étkezést rendeztek, melyen 32 személy vett részt s vidám pohárköszöntőkkel szentelték fel a kocsit.

Női állomásfőnökök. Az osztrák és az amerikai vasutak gyengébb forgalmu vonalainak kisebb állomásain tudvalevőleg női állomásvezetőket is szándékoznak alkalmazni. Ezen alkalomból az egyik müncheni újság felemlíti, hogy ez régebben a bajor vasutakon is szokásban volt. A bajor keleti vasutnál ugyanis sok eset volt, hogy olyan kisebb állomásokon, hol pályafelügyelői székely is volt, a pályafelügyelő felesége látta el az állomásvezetői teendőket. Ezen intézmény még a keleti vasutnak az állam tulajdonába való átmenetele után is több évig fennmaradt és csak a 80-as évek elején szűnt meg. Azon állomás, hol utoljára volt női állomásvezető „Pösing bei Clamur“ volt.

Igen érdekes volt a házastársak közötti szolgálati viszony; a férjnek, mint pályafelügyelőnek III-ad osztályú jegyre volt joga, míg felesége, mint állomásvezető II-od osztályú szabadjegyet kapott és a biüliának a férjre vonatkozó azon mondása: „Ő legyen a te urad és parancsoló“ fordítva, épen a feleségére állott fenn. Ugyanis a forgalom biztonságának megővése iránt teendő intézkedéseket illetőleg a férj, mint pályafelügyelő alá volt vetve felesége rendelkezéseinek és azonkívül is nagy előnnyel járt a szolgálati beosztás ő nagyságára, ellenőrizhette férjének minden lépését, mert pályafelügyelő urának szolgálati kötelessége volt az állomás területéről való eltávozás előtt a főnöknő ő nagyságának bejelenteni, hogy hová és mennyi időre távozik, hogy szükség esetén azonnal felkereshető legyen.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Betűrejtvény.

a, a, á, b, cs, d, e, e, e, é, g, i, k, l, n, r, s, sz.

Ezen betűk úgy állítandók össze három szóvá, hogy az egyik szó egy erdélyi megyeszékhely nevé, a másik egy férfi-, a harmadik egy női nevet adjon.

Ezen rejtvény megfejtését október hó 5-én megjelenő 32-ik számunkban hozzuk.

A megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. — A megfejtés határideje október 1.

A f. é. 28-ik számunkban közölt rejtvény megfejtése.

„Este van, este van, kiki nyugalomba.“

A kitűzött jutalmat a megfejtők közül sorshuzás utján Vadnai Dávidné nyerte meg, kinek ezimére Ifj. Görgey László: „Képtelen Történetek“ című kötetét postára tettük.

Szerkesztői üzenetek.

L. E. Miskolcz. Mindkettőt a közlendeők közé soroztuk.

V. D.-né. Körülbelül olyképen oldotta meg a dilemmát mult számunkban a tárcza írója, mint azt Kegyed ajánlani szíves volt. Az eltérés tulajdonképp az, hogy a tárczában Honka áldozatul esett megalkuvást nem tűrő szerelmének, míg Kegyed azt óhajtott leveleiben, hogy ne legyen senki sem áldozata a megoldásnak. De hát a férfiak soha sem tudnak oly gyöngéden gondolkodni, mint a nők!

„Gyógyhelyen.“ Még mindig nem üti meg a közlőbetés mértékét.

Ifj. Kovács István. Az egyik verset buzdításul itt adjuk:

SZERETLEK

Szeretlek hévvel s boldogtalanul,
Szerelmem hajnala csak Te valál,
S el kell bujdosnom, messze hontalan,
A mig csak szivem nyugtot nem talál.

Bárhol keressem is a megnyugvást,
Szivem csak mindig nyugtalan marad,
Mert nyugtot majdan csak akkor talál,
Ha pihenni fog a gyászos hant alatt.

V. Sz. J. Megkaptuk. Köszönjük.

S. G. — B. L. A küldeményt kézhez vettük. Az „Összel“ című verset közölni fogjuk; a másik gyenge. — A történet tárczarovatunk részére hosszú, „Csarnok“ rovatunkban pedig mindig idegenből fordított elbeszéléseket közlünk, így tehát — ha kívánja — a kéziratot ezimére visszaküldjük. — Szívesen vesszük, ha ezentul is föl fog keresni bennünket egy-egy közleménnyel.

Felelős szerkesztő: Ifj. Görgey László.

Képtelen Történetek.

Jrta

Jfj. Görgey László.

(Ireutruh.)

Tizenkét humoreszket, jó kedvű apróságot tartalmaz e

könyv, melynek célja az olvasó földériteése, nevettető

szórakoztatása.

Tartalma:

Előszó.	7. A nazarénus.
1. Egy szerencsétlen flótás.	8. Mikor fedezték fel Amerikát?
2. A balesetbiztosítás.	9. Az én pártfogoltam.
3. Ne keresd a boldogságot messze földön sohasem.	10. Szer a rossz álmok ellen.
4. A kalapok.	11. Lovagias ügy Lapsháton.
5. Szerelmem története.	12. A balsejtelem.
6. Hajdan és most.	

Ára 1 korona.

Kapható s megrendelhető a **Haladás** kiadóhivatalában.

HIRDETÉSEK

„HALADÁS”

részére felvételnek

a kiadóhivatalban,

Szemere-u. 26. sz.

GROSZMAN LIPÓT

az „Arany csizmához” czimzett magyar gyártmányu, karlsbadi és sajátkészítményű **czipóraktárába**

Miskolczon, Széchenyi-utca 101. szám alatt,
(Lloyd-szállóval szemben)

az **őszi és téli idényre** megérkeztek és rendkívül nagy választékban kaphatók

férfi, női és gyermek-czipők és csizmák

ugyszintén saját készítményű férfi **bagaria** csizmák. Előkelő összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű árukat bámulatos olcsó árban árusíthatom.

Egyben bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét felhívni a valódi „MACART” czipó-újdonosságomra, mely mindennemű lábfájást egyrészt elmulaszt, másrészt megszüntet, e tekintetben a legjobban ajánlhatom s kizárólagosan nálam kapható.

Vasúti és gyári alkalmazottak 10% engedményben rész sülnek. — Valódi oroszországi női és férfi **sárczipők** a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban beszerezhetők. — Általánosán ismert szoliditásomnál fogva egész bizalommal kérem a n. é. közönség szíves pártfogását és maradok tisztelttel

GROSZMAN LIPÓT.

Chebraux és sárga czipó-kenőcsök a legjobb minőségben és legolcsóbb árban.

XXXX Alkalmi vétel! XXXX

Egy kitűnő Langer féle

universalis kamara

(a legjobb fényképező készülék)

3 dupla esetttával, 12 lemezre való toldalek-kamarával, Steinheil-féle dupla Anasztigmat-lencsével, mely oly fényerős, hogy kedvezőtlen idő esetén is alkalmas pillanátfelvételekre, valamint nagyításokra is.

eladó.

Beszerzési ára 220 frt, jelenleg pedig **féláron átvehető.**

Megbízható vasutasnak részletfizetésre.

Ajánlatok a Haladás kiadóhivatalához küldendők.

XXXX Alkalmi vétel! XXXX